

40026 (3107)

BIOLOGISCH JAARBOEK

uitgegeven door het

Koninklijk Natuurwetenschappelijk Genootschap
„DODONAEA”

T E G E N T

Gesticht in 1887

Secretariaat: Poelsnepstraat 42, GENT.

Redactie: HET BESTUUR.

(Vervolg op het Botanisch Jaarboek, deel I-XXV)

TIENDE JAARGANG

UITGEGEVEN MET STEUN DER UNIVERSITAIRE
STICHTING VAN BELGIE

OVERDRUK

KORTE SCHETS DER GESCHIEDENIS DER WIERKUNDE
IN BELGIE,

door Frans EVENS, cand. med.

ANTWERPEN

« DE SIKKEL », Kruishofstraat 223.

1943

KORTE SCHETS DER GESCHIEDENIS DER WIERKUNDE IN BELGIË.

door Frans EVENS, cand. med.

De studie der wieren hangt grootendeels af van de ontwikkeling van het mikroskoop, waarover Professor A. J. J. VAN DE VELDE een zoo mooie Monographie geschreven heeft.

Deze tak der plantkunde werd geboren rond 1830, en heeft als eerste promotors gehad, gekende geleerden als EHRENBURG, KÜTZING, DE BRÉBISSE, AGARDH, en anderen.

België, dat altijd het land der plantkundigen geweest is, ziet ook reeds vanaf 1830, onder zijn onderzoekers enkele, zooals MORREN CH., zich bezig houden met de wieren.

Als we heel dit tijdperk van 1830 tot nu overzien, bemerken we daarin twee perioden, gescheiden door een werk « Historique de l'Algologie en Belgique », van CONRAD WALTER, dat als een punt komt na een volzin.

De eerste periode gaat van 1830 tot 1912 en is gekenmerkt door een bijna uitsluitelijke studie der Systematiek en Floristiek. Eenige werken over Physiologie vormen een inleiding tot de 2^e periode, die gaat van 1912 tot nu.

Die periode wordt gekarakteriseerd door de werken van twee scholen: 1° School van Brussel, die zich vooral toelegt op de Systematiek, de Floristiek, de Cytologie en de Physiologie; 2° School van Gent, die de Floristiek, de Biologie en de Oekologie als hoofdonderwerp heeft.

Het ligt niet in mijn bedoeling de 1.000 publikaties over wieren, die in België verschenen zijn sedert 1830, één voor één op te noemen en te bespreken.

We zullen trachten de verschillende werkgebieden te doorloopen om die kort te schetsen en er de belangrijkste onderzoekers uit te halen.

Het ligt voor de hand te beginnen met de Systematiek en de Floristiek.

Juffrouw MARIE ANNE LIBERT staat bekend als de stichtster der Kryptogamie in België, maar we kunnen ze toch niet als een groote weirenkenster aanstippen, vermits ze maar in twee werkjes over wieren spreekt.

MORREN, CHARLES is de werkelijke stichter der algologie in België. Hij was professor aan de universiteit Gent en werd later naar de universiteit van Luik verplaatst.

MORREN observeert de wieren, hij beschrijft ze, zoekt naar hun

levenscyclus en tracht door ingenieuze experimenten hun biologie na te gaan. De generatio spontanea, die op dat oogenblik nog veel aanhangers telde, wordt door hem weerlegd. Hij gaat den invloed na van de microörganismen met chlorophylle op het O_2 -gehalte en de kleur van het water en vindt er het duidelijke verband. MORREN is de eerste groote wierenkenner van België. Soms wordt zijn werk wel wat over het hoofd gezien, omdat hij zijn krachten op te veel verschillende gebieden verspreid heeft, maar dit bewijst niets tegen zijn werk, het is enkel een aanduiding van den rusteloozen wetenschappelijken geest van MORREN.

DU MORTIER BARTHÉLEMY CHARLES, is de man der zuivere systematiek, ten minste op algologisch gebied. Hij bestudeert de verschillende klassificaties der planten, verbetert ze en geeft zoo aan de botanisten van ons land de richting aan, om een nauwere samenwerking te bevorderen.

Hij vindt hoe de cellen zich deelen en staat op het punt de cellulaire theorie te ontdekken, die later door SCHWANN opgesteld wordt. Maar ja, de eeuwige politiek heeft ook dit hart bekoord en de wetenschappelijke activiteit van DU MORTIER is door haar geknakt geworden.

In 1862 wordt de *Société royale de Botanique de Belgique* gesticht, dit brengt een groepeeren van alle krachten teweeg, de plantkunde ontwikkelt zich met rassche schreden.

De *Société belge de Microscopie* draagt vanaf 1876 het hare bij tot den opbloei der algemeene plantenstudie en vooral tot den opbloei der mikroskopie en der Kryptogamie.

Op dit tijdstip zien we verschillende algologen van beteekenis op het voorplan treden, zooals J. J. KICKX, E. DE WILDEMAN en C. DE BRUYNE voor de groenwieren, J. CHALON voor de zeewieren, DEBY, C. DELOGNE en H. VAN HEURCK voor de Diatomeeën.

De schoonheid van vorm in de natuur is bij menig onderzoeker een doorslaggevende factor geweest in de keuze van zijn specialiteit.

Wie kan er zich mooiere vormen indenken dan die der Desmidiaceeën en der Diatomeeën?

De eerste, meestal sierlijk en elegant door hun omlijning, de tweede, met fijn gesneden of gestippelde structuren, die het oog van iederen mensch streelen. Het is dan ook niet te verwonderen dat er werkelijk een pleïade onderzoekers, de Diatomeeën als het hoofdobject van hun studie kozen.

DEBY, beroemd ingenieur, en DELOGNE, konservator aan den plantentuin van Brussel, verschaffen ons de eerste floristische gegevens voor België; de streek rond Brussel wordt afgezocht met al den noodigen ijver, maar weldra bemerken ze dat de systematiek der Diatomeeën nog in haar kinderschoenen steekt en het noodig

is eerst monographieën te schrijven over bepaalde groepen. Dit doen ze dan ook, maar ze worden zeker beperkt in hun wetenschappelijken ijver door de onkosten die aan dergelijk onderzoek gebonden zijn, want men moet beschikken over tal van herbaria waaruit men de noodige gegevens kan halen. Dit kostelijk systematisch werk was voor VAN HEURCK weggelegd.

VAN HEURCK, de aristokraat der algologie, was een rijk man, die zelf de Diatomeeën als onderwerp van zijn studie gekozen had, samen met de mikroskopische techniek en de medicinale planten.

Uitgebreide herbaria van de beroemdste algologen aankopen en verzamelingen mikroskopen aanleggen was voor VAN HEURCK geen hindernis; zoo komt het dan ook dat de stad Antwerpen, geboortestad van VAN HEURCK, in haar museum een bijna ongeëvenaarden rijkdom bezit aan herbaria over Diatomeeën en medicinale planten, en aan mikroskopen.

In het bezit van dit prachtig materiaal heeft VAN HEURCK zich aan den arbeid gezet.

Hij heeft het mikroskoop en zijn techniek zoo verbeterd, dat onze huidige mikroskopen nog volgens zijn principies gebouwd worden. De mikrophotographie, waarvan hij een groot voorstander was heeft hij zoo goed weten uit te werken dat we geen betere foto's over Diatomeeën kunnen vinden.

De Systematiek der Diatomeeën in zijn « *Traité des Diatomées* » en zijn « *Synopsis des Diatomées de Belgique* » heeft hij zoo flink uitgebouwd, dat geen enkel Diatomeeënkennner, ook niet in het buitenland, nog heden ten dage het werk van VAN HEURCK kan over het hoofd zien.

VAN HEURCK was de laatste Diatomeeënspecialist van België, en dit is niet te verwonderen. Want wie kon er in dien tijd met den toenmaligen staat van kennis der wetenschappen nog zijn leven besteden aan de studie der Diatomeeën? Er was niets meer te doen, H. VAN HEURCK had alles samengevat.

Terwijl deze drang tot de studie der Diatomeeën zich ontplooië, vinden we verschillende andere onderzoekers die zich meer met de overige wieren bezig houden en daar ook schitterend werk presteeren. Vier van deze onderzoekers verdienen speciaal vermeld te worden.

KICKX JEAN JACQUES is de naam van een zeer bekend kryptogamist die we nu willen bespreken.

Hij is de tweede uit een geslacht van 3 plantkundigen met denzelfden naam en voornaam, waarvan er twee professor werden aan de universiteit van Gent.

KICKX JEAN JACQUES is de eerste geweest in België om eenfloristisch overzicht te geven van de wieren in België. Zijn twee bekend-

ste werken zijn : « *Flore cryptogamique des environs de Louvain* », in 1835 en « *Flore cryptogamique des Flandres* », in 1867.

Alhoewel de opgegeven lijst wieren met hun verspreiding nog zeer onvolledig was, heeft dit werk toch een betrouwbare basis gevormd voor alle verder onderzoek in België tot in 1896 waarop de « *Flore des Algues de Belgique* », van E. DE WILDEMAN, verschenen is.

KICKX heeft het impuls gegeven aan de algologen uit dezen tijd, hij is er de levende gedachte van geweest.

CHALON is een tweede onderzoeker die dient aangehaald te worden. Hij is een laattijdige vokatie der algologie, want het eerste deel van zijn leven heeft CHALON zich vooral op literair gebied onderscheiden, door zijn reisverhalen en zelfs zijn romans, waarvan eenige werkelijk succes kenden.

Later, als professor aan de Universiteit van Brussel, heeft hij op een bijzondere wijze bijgedragen tot de studie der algologie, door zijn publikaties over zeewieren.

Het is wel eigenaardig, vast te stellen dat CHALON de eenige is in België die zich de studie der zeewieren als levensopdracht gesteld heeft. Er valt hier nog buitengewoon veel te doen.

Een Gentsch professor, CAMILLE DE BRUYNE, willen we hier ook vermelden. Ongelukkig voor de algologie heeft DE BRUYNE maar de wieren bestudeerd in het begin van zijn wetenschappelijke loopbaan, later heeft hij zich vooral bezig gehouden met de hogere planten.

CAMILLE DE BRUYNE legde zich vooral toe op de studie der Flagellaten en der parasieten van de wieren, want hoe klein ze ook wezen, de wieren worden nog geparasiteerd door zwammen en wel voornamelijk door de Chytrisiaceae en de Saprolegniaceae.

Deze parasieten werden ook nog in het licht gesteld door DE WILDEMAN, eveneens een oud-professor der Gentsche universiteit. We stellen met vreugde vast dat deze bekende onderzoeker, waarover we het verder nog zullen hebben, nog in leven is.

Onze rijksuniversiteit van Gent heeft het hare bijgedragen tot de studie der lagere planten, en we zijn ervan overtuigd dat dit voor andere gebieden eveneens het geval is.

DE WILDEMAN is de vierde groote wierenonderzoeker. Als we zeggen dat DE WILDEMAN meer dan 150 publikatis over wieren heeft laten verschijnen, bewijst dit reeds den ijver waarmee hij dit onderwerp bestudeerd heeft.

Zijn werken zooals « *Les Trentepohlia des Indes Néerlandaises* », « *Les Chytridiacées* », zijn publikaties over de *Chlorophyceae* zijn van systematischen aard en staan bekend in de wereldliteratuur. Maar wat vooral de verdienste is van DE WILDEMAN is zijn floristisch werk.

Wat KICKX J. J. op kleine schaal begonnen was in Vlaanderen, heeft DE WILDEMAN met zijn onderzoekingen en het werk van andere algologen doorgedreven voor gansch België.

In 1896 verschijnt zijn « *Flore des Algues de Belgique* », dit werk is de basis geworden voor alle verdere floristische arbeid in België; het bevat al de tot dan toe gekende wieren met hun verspreiding.

Ondertusschen heeft DE WILDEMAN verder de wieren bestudeerd en van 1898 tot 1907 verscheen de « *Prodrome de la Flore belge* ». Dit is een groot werk, samen met THÉOPHILE DURAND opgesteld, dat ons nu al de tot dan toe gekende floristische gegevens verschaft, niet alleen over de Kryptogamen, maar ook over de Spermatophyten.

Het deel dat handelt over de wieren is hetzelfde als de « *Flore des Algues de Belgique* », maar aangevuld tot in 1898.

Na dit werk heeft DE WILDEMAN zich niet meer speciaal met de studie der wieren bezig gehouden. Hij is toen konservator geworden aan den plantentuin te Brussel, later bestuurder. Deze benoemingen komen ongeveer overeen met het overnemen van Belgisch Kongo uit de handen van Koning Leopold II door den Staat. DE WILDEMAN heeft zich dan speciaal toegelegd op de studie der Spermatophyten in de tropen. Als de hoogere planten van Kongo goed gekend zijn, dan hebben we dit te danken voor het grootste deel aan DE WILDEMAN.

Dat dit kapitel over de systematiek en de floristiek ons zoolang bezig gehouden heeft, is goed te verstaan als we bedenken dat de soorten in de plantkunde, evenals in de dierkunde, de bouwsteen zijn voor ieder verder onderzoek. Wie de systematiek niet onder den knie heeft, kan moeilijk grondige physiologische onderzoekingen instellen, en wie de floristiek niet kent kan onmogelijk aan oekologie doen.

We hadden U nog tientallen onderzoekers kunnen opnoemen en bespreken die ieder hun steentje bijgedragen hebben aan dit wetenschappelijk gebouw, maar laat ons liever een oogopslag werpen op de werken over physiologie die op het laatste van dit eerste tijdperk verschenen zijn. We bedoelen hier de publikaties van ERRERA en zijn leerling, MASSART JEAN.

Beide waren professor aan de vrije universiteit van Brussel en hebben daar de Brusselsche school voor plantenphysiologie gesticht.

ERRERA was de botanicus-scheikundige. Hij onderzocht de wieren en zwammen op glycogeen, paraglycogeen en andere stoffen die de stofwisseling der planten voortbrengt. Het was een mensch met geniale gedachten en een buitengewone werkkraft, ongelukkig heeft hij ook dikwijls zijn krachten aan andere onderwerpen besteed.

MASSART was vooral physioloog. Verschillende prikkels op zijn proefobjecten laten inwerken en zien wat er dan gebeurde, waren zijn geliefde experimenten.

Hij onderzocht de *Flagellaten* in hun betrekkingen tot het licht, tot de warmte, verschillende scheikundige prikkels, enz., en bewoam heel interessante resultaten. Nochtans staat MASSART meer bekend voor zijn werken over, « *La Géographie botanique de la Belgique* ». Op dit gebied heeft hij werkelijk standaardwerk geleverd.

Maar nu zult U toch de vraag stellen : Hebben onze algologen dan maar alleen hier in België gewerkt ? Hebben ze niets gepubliceerd over het buitenland ?

Ook de wieren van het buitenland werden door landgenooten bestudeerd. Over heel West-Europa van den Noordkaap tot aan Spanje toe bezitten we een vijftigtal publicaties.

De reeds genoemde algologen hebben hierin ook weer het reuzenaandeel gepresteerd. DE WILDEMAN met zijn « *Catalogue de la Flore algologique de la Suisse* » heeft daar ook weer de basis gelegd tot verder onderzoek. Maar buiten de vermelde algologen mogen we niet nalaten professor ALPHONSE MEUNIER van Leuven op het voorplan te brengen.

VAN HEURCK had in zijn « *Traité des Diatomées* » geen of weinig rekening gehouden met de kiezelwieren die in zee leven. Dit buitengewoon moeilijk en nauwkeurig te verrichten werk heeft MEUNIER op zich genomen.

In een zestal publikaties over de Barentssee en de Noordzee of Mer Flamande, zooals hij die naar het voorbeeld van GUSTAVE GILSON noemt, krijgen we een volledig overzicht van de zeewater Diatomeeën flora. MEUNIER, die hier prachtig werk geleverd heeft, heeft zoo den laatsten grooten steen bijgedragen tot de grondige kennis der Diatomeeën.

Zijn werk, evenals dit van VAN HEURCK, vormt een mijlpaal in de studie der kiezelwieren.

Buiten Europa, vinden we nog eenige werken over Nederlandsch-Indië. DE WILDEMAN, want dat is weer de schrijver van deze werken, heeft zijn studie der wieren hier ingericht zooals in België : Eenige werken over systematiek en floristiek om dan te eindigen met een groot overzichtelijk werk over de floristiek, dat alle gekende gegevens bevat en als basis dient voor alle verder onderzoek. Zijn « *Prodrome de la Flore des Indes Néerlandaises* » en zijn « *Flore des Algues de Buitenzorg* » leveren er weer het bewijs van.

Zoo komen we tot de tweede periode, gekenmerkt door nieuwe richtingen van onderzoek.

Twée scholen zijn hier toonaangevend, Brussel en Gent. De universiteiten van Leuven en Luik houden zich vooral bezig met

de studie der hoogere planten en komen hier dus minder in aanmerking.

Nochtans mogen we niet vergeten dat de cytologische school van Leuven, gesticht door CARNOY veel bijgedragen heeft tot het oplossen der ingewikkelde problemen der cellen bij de planten en de dieren en zoo tot de algemeene cellenleer, waardoor de plantkunde op haar beurt veel vooruitgang gemaakt heeft. Professor CONARD, van Brussel, is de geleerde die de Leuvensche school heeft nagevolgd.

In de school van Brussel, die het grootste aantal algologen telt, vinden we vier duidelijke strekkingen terug: de cytologie, de systematiek, de physiologie en de floristiek. Deze vier richtingen zijn vertegenwoordigd door evenveel specialisten, en zijn zoo goed afgelijnd dat het volstaat b. v. den naam CONARD te noemen om oogenblikkelijk te denken aan de Cytologie.

De School van Gent, vertegenwoordigd door professor VAN OYE, bestudeert vooral de oekologie en de floristiek der wieren.

Vooraleer tot de tegenwoordige Brusselsche school over te gaan, moeten we twee onderzoekers vermelden, die op algologisch gebied flink werk gepresteerd hebben maar nu andere wetenschappelijke wegen ingeslagen zijn. We bedoelen SCHOUTEDEN, bestuurder van het Kongo-museum te Tervuren, en Mevrouw SCHOUTEDEN WÉRY.

De eerste heeft vooral de systematiek der Flagellaten als studie-object gekozen, terwijl Mevr. SCHOUTEDEN WÉRY een voorloopster geweest is der oekologie. Haar werk: « *Quelques recherches sur les facteurs qui règlent la distribution géographique des algues dans le Veurne Ambacht* », werd eens door professor VAN OYE betiteld als « een pareltje », wat het wel degelijk is. Spijtig voor de algologie dat Mevrouw SCHOUTEDEN WÉRY niet méér dergelijke pareltjes voortgebracht heeft.

Om nu met de hedendaagsche school van Brussel te beginnen, vinden we daar eerst CONARD ALEXANDRE. CONARD is een leerling van professor GRÉGOIRE van Leuven en heeft zich, zooals zijn meester, gespecialiseerd in de studie der cel met al haar verschijnselen.

Zijn activiteit heeft zich vooral geconcentreerd op de deelingsverschijnselen, kern en celstructuren bij Spirogyra. Zijn werk over « *Le Mécanisme de la Division Cellulaire et les Bases Morphologiques de la Cytologie* » verdient zeker de aandacht van ieder plantkundige.

HOMÈS is de Physioloog, die met ingenieuze experimenten de verschijnselen bij de wieren tracht te ontsluiten. De invloeden van prikkels op de organismen behooren ook tot zijn werkgebied. Voor deze proeven wordt natuurlijk de voorkeur gegeven aan de hoogere wieren zooals Vallonia en de Fucaceae.

Het zou ons te ver leiden U eenige proefnemingen te bespreken, dit is ten andere specialistenwerk.

De Floristiek wordt vertegenwoordigd door KUFFERATH. Hij is bestuurder van het bacteriologisch laboratorium der stad Brussel.

Hij heeft zich vooral verdienstelijk gemaakt door zijn floristisch werk over de provincie Luxemburg en ook door zijn cultuurproeven van wieren, wat voor een bacterioloog als een natuurlijke drang moet beschouwd worden.

Jammer dat KUFFERATH deze cultuurproeven niet verder heeft doorgedreven, want dit is een heel nieuw gebied, waar we nog bitter weinig van afweten en dat heel veel belang kan hebben.

Om U dit klaar te maken, willen we dit aan een voorbeeld toetsen. De Desmidiaceëen vertoonen een buitengewoon polymorfisme, men onderscheidt er duizende verschillende soorten en variëteiten.

Welnu, tusschen de extreme verschillen vinden we in de natuur een groot aantal vormen die een soort overgang zijn, maar die nochtans een constant karakter vertoonen in het bepaald milieu. De vraag rijst dan ook onmiddellijk op : zou niet een deel van die verscheidenheid te wijten zijn aan het milieu waarin die planten voorkomen, zooals dit het geval is bij de hogere planten ?

Dit probleem, dat van kolossaal belang is voor de systematiek en floristiek en nog veel meer voor de oekologie der Desmidiaceëen, kan alleen door cultuurproeven opgelost worden.

Deze kulturen zouden ons verder nog kunnen inlichten over het verband dat er bestaat tusschen de wieren en den zuurtegraad van het water, de scheikundige samenstelling ervan, de temperatuur, de lichtintensiteit, de groei- en remstoffen, enz.

Op het laboratorium van professor VAN OYE zijn we bezig dit probleem te onderzoeken, maar we stooten op groote moeilijkheden niet alleen van tijd, maar ook van techniek die ieder onderzoek kenmerken dat een nieuwe richting wil inslaan.

Het werk « *La culture des Algues* », van KUFFERATH, is een synthese van onze kennissen op dat gebied, en is van buitengewoon nut bij het onderzoek.

VAN MEEL, attaché aan den plantentuin van Antwerpen, is pas sedert enkele jaren begonnen met de studie der wieren, en volgt de richting van KUFFERATH, dit wil zeggen, de floristiek. Zijn laatste werken nochtans wijzen op een sterken invloed van het werk van professor VAN OYE.

Mevrouw FR. WIERMA VERSCHAFFELT, dochter van professor J. E. VERSCHAFFELT, mogen we ook wel vermelden omdat ze een zoo typisch werk geschreven heeft over het verband dat er bestaat tusschen de wieren en protozoënfloora en de bezoedeling van het stadswater.

Om nu tot den vierden algoloog te komen van de Brusselsche school, CONRAD WALTER, moeten we een heel speciaal gebied beschouwen, namelijk dit der Flagellaten.

CONRAD is systematicus met hart en ziel. Twintig jaar lang reeds bewerkt hij onverpoosd deze moeilijke en uitgebreide groep der Flagellaten. Het is een wereldbekende specialist. In tal van publikaties is hij erin geslaagd het aantal Flagellaten dat gekend was, bijna te verdubbelen.

Met een extreme nauwgezetheid beschrijft hij zijn plantjes, die, ongelukkig genoeg voor den onderzoeker, bijna nooit willen stil blijven liggen. Hij bestudeert hun bewegingen, hun klassificatie, hun verschillende voortplantings- of beschuttingsvormen.

In het laatste werk van CONRAD W.: « *Sur la Faune et la Flore d'un Ruisseau de l'Ardenne belge* », gaat hij nochtans de richting der oekologie op, en wel een ver doorgedreven oekologie, waar hij rekening houdt met tal van factoren die een uitgebreid onderzoek vergen.

Of hij in deze richting zal volharden weten we natuurlijk niet.

Het is nochtans typisch vast te stellen, hoe stilaan de studie der algologie evolueert van de systematiek en de floristiek naar de oekologie toe.

Met de oekologie komen we ook aan het kapitel over de school van Gent en zoo ook aan professor VAN OYE.

Professor VAN OYE is zijn loopbaan van algoloog begonnen in Nederlandsch-Indië, het land bij uitstek in de tropen om aan plantkunde te doen.

Ongelukkig beschikte Nederlandsch-Indië niet over speciale bibliotheken om de wieren tot in de kleinste details te bestudeeren, dit was dus een onoverwinnelijke handicap indien professor VAN OYE wilde aan systematiek doen.

Hiervan bewust heeft hij zich vooral toegelegd op de biologie en de studie der periodiciteit der wieren.

Deze studie, waarvan nooit vroeger in de literatuur over de tropen sprake was geweest, heeft hij tot een goed einde gebracht.

Zonder overdrijven durven we zeggen dat hij de toen algemeen geloochende periodiciteit der wieren in de tropen op meesterlijke wijze bewezen heeft.

Hij heeft het verband kunnen aantoonen dat er bestaat tusschen de regen- en droge seizoenen in Nederlandsch-Indië en het voorkomen in kleinere of grootere mate van bepaalde groepen wieren.

Hij is verder gegaan en heeft het verband duidelijk doen uitkomen tusschen bepaalde wierenassociaties en hun milieu, zoo heeft hij de wateren van Java ingedeeld in drie hoofdzonen, een kuststreek, waar de *Cyanophyceae* domineeren, een bergstreek, waar

de *Chlorophyceae* overheerschen en een middenzone waar de *Desmidiaceae* het meest voorkomen.

Daarbij heeft professor VAN OYE nog in de mate van het mogelijke de floristische gegevens over de wieren van Java op een niet te onderschatten wijze vermeerderd.

Dit werk in Nederlandsch-Indië alleen is waard dat men professor VAN OYE rekent onder de grootste algologen van ons land.

Maar dit is niet alles. Wie eenmaal de prachtige tropennatuur gezien en de tropenzon gevoeld heeft, kan er niet van scheiden.

Zoo is het ook geweest met professor VAN OYE. Hij was nog niet heelemaal terug in België van zijn verblijf in Nederlandsch-Indië of hij trok naar Belgisch Kongo.

Zijn werk over de biologie der wieren in Kongo vormt een nog meer doorslaggevend bewijs der periodiciteit der wieren in de tropen, maar hier had hij te doen met twee regenperioden per jaar, dus zouden er ook twee bloeiperioden der wieren moeten geweest zijn, dit kon hij op een buitengewoon duidelijke manier weer bewijzen en in cijfers uitdrukken.

Het probleem der periodiciteit in de tropen was volkomen opgelost.

Nu rees voor hem de andere gewichtige vraag op : Maar hoe staat het met het plankton van de stroomen ?

In zijn werk over « *Le Potamoplankton du Ruki au Congo-Belge et des Pays chauds en général* » slaagt hij erin duidelijk en afdoend de afhankelijkheid van het plankton te bewijzen van de snelheid van den stroom, van den regenval, de doorzichtigheid van het water, den vorm van den stroom, enz. Dit werk staat in de wereldliteratuur bizonder hoog aangeschreven.

Maar professor VAN OYE komt weer naar België.

Deze periode is misschien wel niet een zoo groot geluk voor hem zelf, als voor de studie der wieren in België. Want hij is het die hier, laat ons maar zeggen tegen wil en dank, de oekologie ingevoerd heeft.

De pH heeft hij op zoo'n wijze weten te verwerken in de studie der wieren in België, dat we voor het oogenblik met een bijna absolute zekerheid kunnen zeggen : die poel of vijver, daar gelegen, zal deze of gene pH hebben en we zullen daar deze bepaalde groep Desmidiaceeën in vinden.

Hij heeft kunnen aantonen, dat een poel in biologisch evenwicht nooit een grootere schommeling dan één pH-eenheid vertoont over gansch het jaar, dit heeft hem ertoe gebracht een pH-kaart van België op te stellen.

Het werk over de « Crons », van professor VAN OYE is U allen, leden van « *Dodona* », overbekend. In deze studie heeft hij het aandeel der wieren aan deze groote kalkafzettingen doen uitkomen.

We zouden nog verder kunnen uitwijden, maar dit zou ons in specialistenproblemen doen vervallen.

Nog één karakteristiek werk van professor VAN OYE willen we nochtans vermelden: dat zijn de publicaties verschenen over de wetenschappelijke studiereis naar IJsland.

U ziet dat de algologie in België werkelijk met reuzenschreden vooruit is gegaan en dat we zeker niet moeten ten onder doen voor bijna om het even welk land.

We kennen op een zeer bevredigende wijze de floristiek van ons land, de oekologie, die nog in haar kinderschoenen staat, heeft nochtans reeds prachtig werk verricht.

Onze algologen, en voornamelijk DE WILDEMAN en VAN OYE, hebben in Nederlandsch-Indië het reuzenwerk verricht en voor het grootste deel meegeholpen opdat dit land algologisch het best gekende der tropen zou zijn.

Professor VAN OYE heeft in onzen Kongo, die we pas sedert 30 jaar bezitten, zooveel werk gepresteerd dat we met fierheid mogen opzien.

We zien ook dat de Universiteit van Gent altijd haar groot deel bijgedragen heeft in deze studie.

Nochtans blijft er nog veel werk te leveren, de zeewieren moeten nog grondig bestudeerd worden en de kulturen van wieren zullen in de toekomst buitengewone wetenschappelijke verrassingen bieden.

Het veld staat klaar, gereed om bewerkt te worden, mogen er in Gent altijd genoeg onderzoekers gevonden worden om de wetenschappelijke traditie van onze universiteit hoog te houden.

(Biogeographisch Instituut en Laboratorium voor
algemeene biologie der Universiteit Gent.
Bestuurder: Prof. Dr. P. van Oye.)

Nota: Sedert het opstellen van den tekst is de Heer Walter Conrad overleden. De algologie heeft zoo een van haar flinkste medewerkers verloren; daarom moeten we hier de geuitte, mooie vooruitzichten op oekologisch gebied voor een deel laten varen.